

Yıl: 24 Sayı: 111

Sahibi ve Yayın Yönetmeni
Nezih BAŞGELEN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Orhun GÖKÇAY

Editörler Kurulu
T. Engin AKYÜREK, Nezih BAŞGELEN,
A. Vedat ÇELGİN, Brian D. JOHNSON,
Mehmet ÖZDOĞAN, Mustafa H. SAYAR,
Oğuz TEKİN

Redaksiyon
Ali AKKAYA, Chris LIGHTFOOT,
Aksel TİBET

Yayın Hazırlık ve Dizgi
Muzaffer AYSU, Serdar KIRAN,
Emel YAŞKABAK

Muhasebe
Çiçek ACAR

İdari Hizmetler
Ayhan DEMİRCİ, Ali ÖRDEKBAY

Basın Danışmanı
Engin AKYÜZ

Baskı: Kanaat Basımevi

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi

Hayriye Cad. Çorlu Apt. 3/4

80060 Beyoğlu - İstanbul

Tel.: (0 212) 293 03 78 (pbx)

Fax: (0 212) 245 68 77

Satış Mağazası/Kitabevi

Yeniçarşı Cad. Petek Han No: 32/A

80060 Galatasaray/İstanbul

Tel.: (0 212)249 92 26

www.arkeolojisanat.com

E-mail:

arkeolojisanat@superonline.com

info@arkeolojisanat.com

ISSN 1300-4514

Kapak Fotoğrafı:

Vize (Bizye) Antik Tiyatrosu Dionysos
Kabartmasından detay (Ph. Nezih Başgelen)

İki ayda bir yayımlanır. *Hakemli Dergi*'dir. Yayımlanan yazılardaki bilimsel görüş ve düşünceler yazarına aittir. Arkeoloji ve Sanat bunlardan bir sorumluluk kabul etmez. Yazı ve her türlü görsel malzemenin yayın hakkı saklıdır, izinsiz kullanılamaz.

KASIM-ARALIK 2002

PREHISTORYA □ ARKEOLOJİ □ ESKİÇAĞ TARİHİ

ARKEOLOJİ VE SANAT

SANAT TARİHİ □ ETNOGRAFYA □ NUMİSMATİK

"Ancak memleketimizin hemen her tarafında emsalsiz defineler halinde yatmakta olan kadim medeniyet eserlerinin ilerde tarafımızdan meydana çıkarılarak ilmi bir surette muhafaza ve tasnifleri ve geçen devirlerin sürekli ihmali yüzünden pek harap bir hale gelmiş olan abidelerin muhafazaları için müze müdürlüklerine ve hafriyat işlerinde kullanılmak üzere arkeoloji mütehassıslarına kat'î lüzum vardır."

Gazi Mustafa Kemal

İÇİNDEKİLER

4

Vize (Bizye) Antik Tiyatrosu I ve II No'lu Rölyefleri

Zülküf Yılmaz

13

Principatus Döneminde Görev Yapmış Olan Ephesos Agoranomos'ları -I-

Efrumiye Ertekin

27

Trapezopolis Antik Kenti Nekropolü -II-

Celal Şimşek

41

Antik Dönem Etkili Kulplu Bakır Sürahiler Üzerine

Faruk Şahin

46

Süleymaniye Camii Kütüphanesi Tunç Şebekesi

Kadriye Figen Vardar

50

Arkeo Kritik: Uydurma Bir Yorumun Düşündürdükleri

Sencer Şahin

53

Çanakkale Troas Arkeoloji Buluşması Değerlendirme Raporu

Veysel Tolun

57

The Middle East in Mainz

Brian Johnson

59

Yorum: UNESCO Somut Olmayan Miras, Yeni Bir Siyasi Gündem

Koichiro Matsuura

ARKEOLOJİ VE SANAT BİLİM KURULLARI

ONUR KURULU

Ord. Prof. Dr. Ekrem AKURGAL, Ord. Prof. Dr. Sedat ALP, Prof. Dr. Aşkıldil AKARCA, Prof. Dr. Oktay AKŞİT, Prof. Dr. Oktay ASLANAPA, Prof. Dr. George BASS, Prof. Dr. Robert J. BRAIDWOOD, Prof. Dr. Halet ÇAMBEL, Prof. Dr. Refik DURU, Prof. Dr. Ufuk ESİN, Prof. Dr. Semavi EYİCE, Prof. Dr. Jale İNAN, Prof. Dr. Mustafa KALAÇ, Prof. Dr. Doğan KUBAN, Prof. Dr. Kemal KURDAŞ, Prof. Dr. James MELLAART, Prof. Dr. Machteld J. MELLINK, Prof. Dr. Nimet ÖZGÜÇ, Prof. Dr. Tahsin ÖZGÜÇ, Prof. Dr. Adnan PEKMAN, Prof. Dr. Zafer TAŞLIKLIOĞLU, DDr. h.c. Çelik GÜLERSOY, Dr. h.c. Muazzez İlmiye ÇİĞ, Reşit Mazhar ERTÜZÜN

GENEL DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. O. Tekin AYBAŞ, Prof. Dr. Engin BERMEK, Prof. Dr. Hüsrev HATEMİ, Prof. Dr. Aykut KAZANCIGİL, Prof. Dr. Önder KÜÇÜKERMEN, Prof. Dr. Roin METREVELİ, Prof. Dr. Ahmet MUMCU, Prof. Dr. Veli SEVİN, Prof. Dr. Sencer ŞAHİN, Prof. Dr. A. M. Celâl ŞENGÖR, Prof. Dr. Henry T. WRIGHT III, Prof. Dr. Stefanos YERASIMOS, Kayhan DÖRTLÜK, Hıfzı TOPUZ

Kurul Koordinasyonu: Bilge OKUTMAN

UZMANLIK ALANLARINA GÖRE DANIŞMA VE HAKEM KURULLARI

ANTİKÇAĞ VE ORTAÇAĞ FELSEFESİ

Prof. Dr. Betül ÇOTUKSÖKEN, Yrd. Doç. Dr. Ö. Faruk AKYOL, Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL

ARKEOLOJİ, ANTROPOLOJİ

Prof. Dr. Meral AKURGAL, Prof. Dr. Berna ALPAGUT, Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL, Prof. Dr. Turañ EFE, Prof. Dr. Crawford GREENEWALT jr., Prof. Dr. Harald HAUPTMANN, Prof. Dr. Werner JOBST, Prof. Dr. David KENNEDY, Prof. Dr. Guntram KOCH, Prof. Dr. Recep MERİÇ, Prof. Dr. Somay ONURKAN, Prof. Dr. Ramazan ÖZGAN, Prof. Dr. Ömer ÖZYİĞİT, Prof. Dr. Abdullah YAYLALI, Prof. Dr. Levent ZOROĞLU, Doç. Dr. İnci DELEMEN, Doç. Dr. Sevil GÜLÇUR, Doç. Dr. Tuba ÖKSE, Yrd. Doç. Dr. Mustafa BÜYÜKKOLANCI, Yrd. Doç. Dr. Şevket DÖNMEZ, Öğr. Gör. Dr. Savaş HARMANKAYA

ARKEOMETRİ

Prof. Dr. İlhan KAYAN, Prof. Dr. Peter KUNIHOLM, Prof. Dr. İlder UZEL

EPIGRAFI, PALEOGRAFI

Prof. Dr. Bülent İPLİKÇİOĞLU, Prof. Dr. Mehmet KANAR, Prof. Dr. Hasan MALAY, Prof. Dr. Ender VARİNLİOĞLU, Doç. Dr. Hüsamettin AKSU

ESKİÇAĞ DİLLERİ VE KÜLTÜRLERİ

Prof. Dr. Güler ÇELGİN, Prof. Dr. Çiğdem DÜRÜŞKEN, Prof. Dr. Mirjo SALVINI, Prof. Dr. Ahmet ÜNAL, Doç. Dr. Mustafa ADAK, Doç. Dr. Bedia DEMİRİŞ, Yrd. Doç. Dr. Recai TEKOĞLU

ESKİÇAĞ TARİHİ

Prof. Dr. Oktay BELLİ, Prof. Dr. Ömer ÇAPAR, Doç. Dr. M. Ali KAYA, Prof. Dr. Mehmet ÖZSAİT, Prof. Dr. Taner TARHAN, Prof. Dr. Nuray YILDIZ

MİMARLIK TARİHİ, ŞEHİRCİLİK

Prof. Dr. Metin AHUNBAY, Prof. Dr. Günkut AKIN, Prof. Dr. Afife BATUR, Prof. Dr. Günhan DANIŞMAN, Prof. Dr. Cevat ERDER, Prof. Dr. Robert OUSTERHOUT, Prof. Dr. Ümit SERDAROĞLU, Prof. Dr. Yıldız SEY, Prof. Dr. Uğur TANYELİ, Prof. Dr. İlhan TEKELİ, Prof. Dr. Numan TUNA

MÜZECİLİK, FOLKLOR VE ETNOGRAFYA

Yrd. Doç. Dr. Rifat ERGEÇ, Dr. Filiz ÇAĞMAN, Dr. Mehmet TAŞLIALAN, Kazım AKBIYIKOĞLU, Fırat DÜZGÜNER, Mehmet Akif IŞIK, Gündoğ KAYAOĞLU, Yıldız MERİÇBOYU, Suzan ÖZYİĞİT, Musa SEYİRCİ, Sabahattin TÜRKÖĞLU, Metin TÜRKÜZÜN, Hasan T. UÇANKUŞ

NÜMİZMATİK

Prof. Dr. Ş. Nezihi AYKUT, Prof. Dr. Nezahat BAYDUR, Prof. Dr. Kenneth W. HARL

RESTORASYON, KONSERVASYON

Prof. Dr. Zeynep AHUNBAY, Prof. Dr. Sait BAŞARAN

SANAT TARİHİ

Prof. Dr. Tayfun AKKAYA, Prof. Dr. Ara ALTUN, Prof. Dr. Tanju CANTAY, Prof. Dr. Haşim KARPUZ, Prof. Dr. Selçuk MÜLAYİM, Prof. Dr. Gönül ÖNEY, Prof. Dr. Yıldız ÖTÜKEN, Prof. Dr. Baha TANMAN, Prof. Dr. Tarcan YILMAZ, Doç. Dr. Yaşar ÇORUHLU

SUALTI ARKEOLOJİSİ

Prof. Dr. Cemal PULAK, Doç. Dr. Nergis GÜNSENİN, T. Oğuz ALPÖZEN

TARİHİ COĞRAFYA

Yrd. Doç. Dr. Bora AVŞARCAN, Yrd. Doç. Dr. Levent T. EREL, Yrd. Doç. Dr. T. Ahmet ERTEK

TRAPEZOPOLİS ANTİK KENTİ

NEKROPOLÜ -II-

CELAL ŞİMŞEK*

KATALOGLAR

M 1

Tip: Anıt mezar.

Ölçüleri: Belli değil.

Malzeme: Tamamı mermerden yapılmış olmalı.

Tanımı: Anıt mezarın sadece bir adet, Uz: 0.85 m., Gen: 0.74 m., Yük: 0.38 m. ebadında, profilli ve ters topuklu mermer kaide köşe bloğu görülmektedir.

TM 2

Tip: Tonozlu mezar (Res. 12).

Ölçüleri: Uz: 3.65 m., Gen: 2.85 m., Yük: 0.4 m.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde olup, doğu kısmında 7m. uzunluğunda istinat duvarı yer alır.

Ön oda ve arka mezar odasından oluşur. Üst kısmının tamamı yıkılmış ve içi moloz doludur.

M 3

Tip: Örgü tekne mezar (Res. 2).

Ölçüleri: Toprak içinde.

Malzeme: Moloz taş ve kireç harç örgülü.

Tanımı: Dikdörtgen şeklinde üzeri düz örtülü. Kuzey-güney yönünde yapılmış olup, toprak içindedir.

TM 4

Tip: Tonozlu mezar (Res. 13).

Ölçüleri: Uz: 9 m., Gen: 7 m.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Tanımı: Kuzeydoğu-güneybatı yönünde. Üzeri tamamen yıkılmış olup, kalabilen alt duvarları izlenebilmektedir. Kuzeydoğu yanında P.T. künk geçişi yer almakta olup, ortada bir girlandlı lahit parçası vardır.

LM 5

Tip: Girlandlı lahit taslağı (Res. 10).

Ölçüleri: Uz: 2.45 m., Gen: 7 m. Yük: 1.12 m.

Malzeme: İri grenli beyaz mermer.

Tanımı: Kuzeydoğu-güneybatı yönünde yerleştirilmiş olup, altında kaide yer alır. Üst ve kısa yan cephe kırık ve bir kısmı toprak içindedir. Kısa yüzde üstte biri mevcut iki yuvarlak taslak, altında ise asma salkımı taslağı yer alır. Uzun yüzde dört dikdörtgen taslak (Nike ve Eros için), aralarda girland taslağı, altta sarkan üç adet üzüm salkımı taslağı yer alır. Üst boşluklarda ise üç yuvarlak taslak bulunur.

M 6

Tip: Kline'li mezar (Res. 11).

Ölçüleri: Uz: 3.10 m., Gen: 2.10 m. Kline parçaları: 1.65x0.55x0.15m.

Malzeme: Moloz+kiremit ve kireç harç örgülü.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yapılan mezarın yalnızca temeli ve travertenden yapılmış kline parçaları (2 parça) görülmektedir. Bu nedenle mezarın tonozlu mu yoksa düz çatılı mı olduğu anlaşılamamaktadır.

TM 7

Tip: Tonozlu mezar (Res. 14-15).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 5.00 m., Gen: 3.50 m., Yük: 2.00 m.

Tanımı: Güney-Kuzey yönünde yalnız mezar odasından oluşur. Mezar yamaçta toprak altında kalmış olup, içi dolgu ve sadece tonozun arka kısmı sağlamdır. Diğer kısımları yıkıktır. Mezar odasının batı duvarında bir hediye nişi yer alır. TM7 mezarında şematik P.T. bukranion (boğa başı) kabartması olan silindirik lahit parçası bulunmuştur.

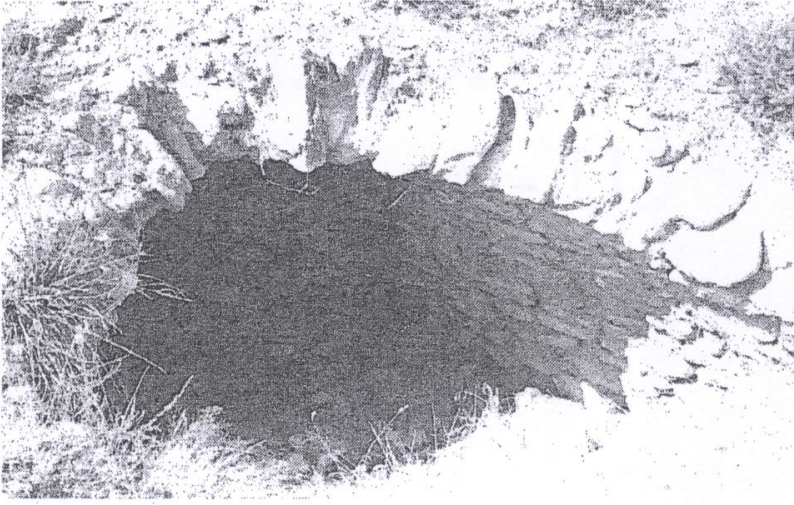
TM 8

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Gen: 3.40 m.

* Doç. Dr. Celal ŞİMŞEK, Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, Kınıklı Kampüsü-DENİZLİ.

Res. 20: TM18 Tonozlu Mezarı.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan ve tahrip olan mezarın sadece ön kısmı görülmektedir. Mezar tamamen toprak altındadır.

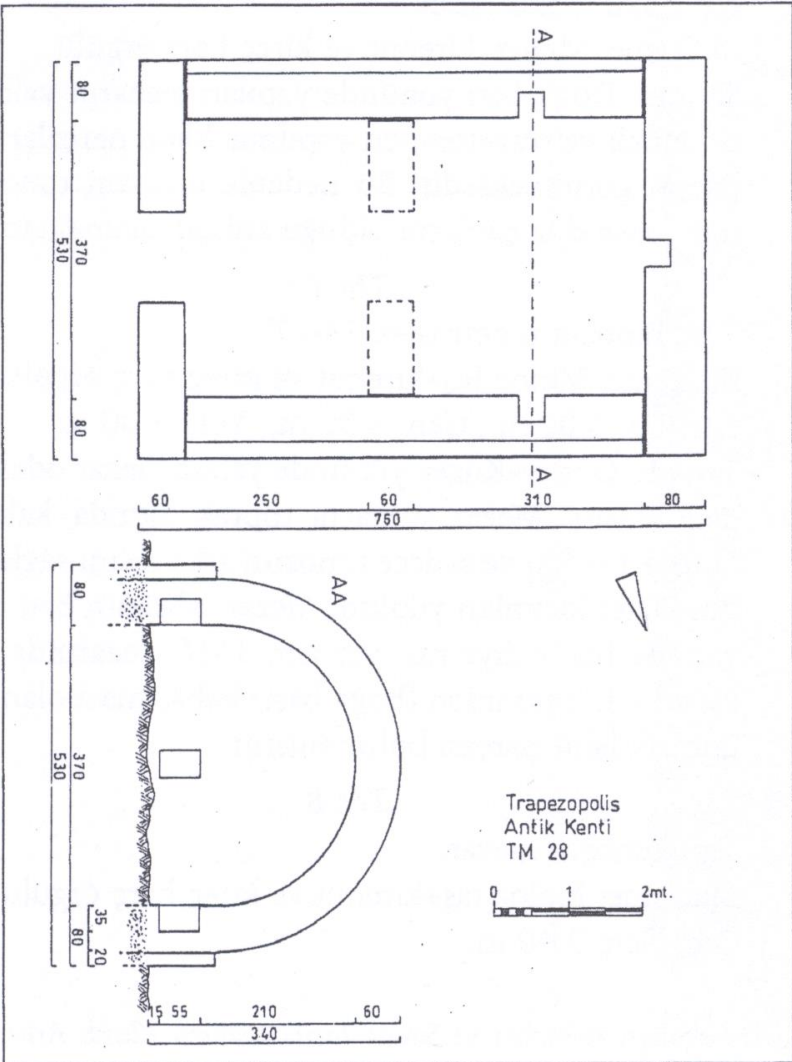
TM 9

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 1, Res. 16-17).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 9.35 m., Gen: 5.30 m., Yük: 3.10 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan mezar ön oda ve arka odadan meydana gelir. İç kısımlar kireç harç sıvalıdır. Ön odanın çoğu ve arka odaya geçiş

Çizim 6

Res. 21: TM20 Tonozlu Mezarı.

kapısının bir kısmı yıkılmıştır. Mezar odasının arkasında yer alan yamaçtaki toprak kaymasını engellemek için 0.85 m. genişliğinde set duvarı çekilmiştir.

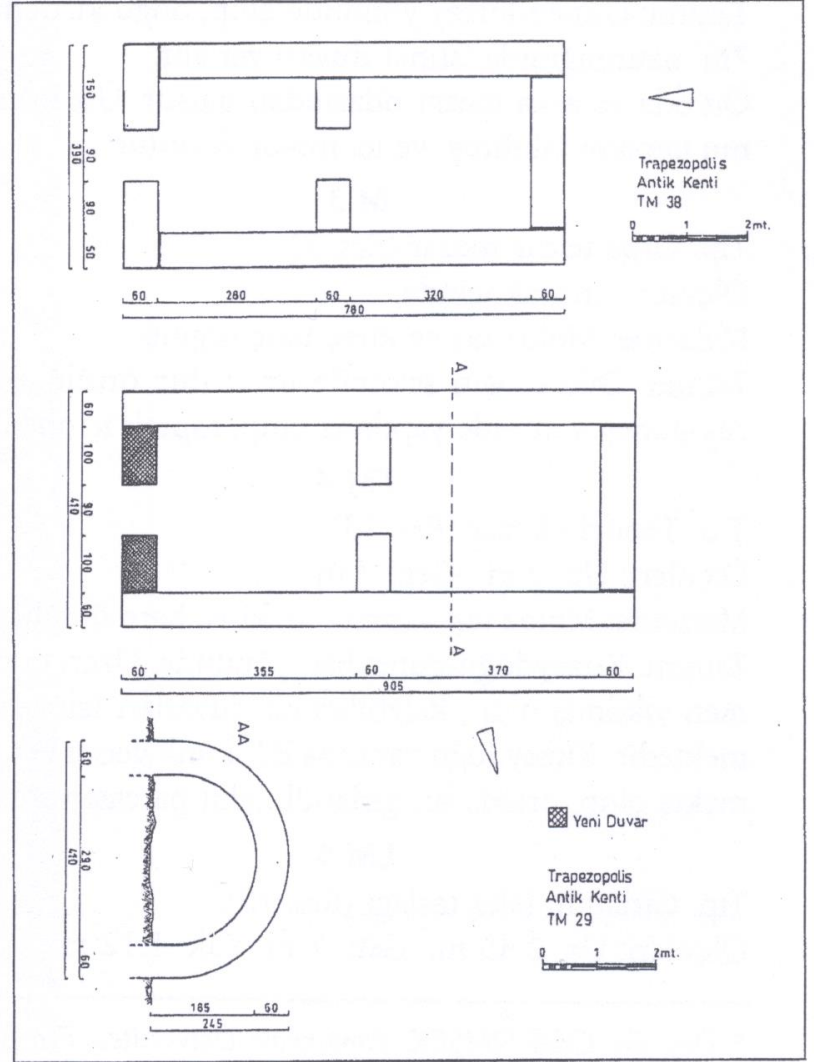
TM 10

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Belirsiz.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan mezarın sadece arka kısmı görülmekte, ön tarafı yıkılmıştır. Mezar odasının arkasına toprak kaymasını engellemek için set duvarı yapılmıştır.

Çizim 7

Res. 22: TM21 Tonoğlu Mezarı.

TM 11

Tip: Tonoğlu mezar (Çiz. 2, Res. 18)
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Uz: 6.60 m., Gen: 5.35 m., Yük: 1.90 m.
Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılmış olup, yalnızca arka mezar odası görülür. Ön kısım tamamen yıkılmıştır. Mezar odasının içinde doğu, batı ve kuzey yönlerinde olmak üzere üç adet dikdörtgen niş yer alır.

TM 12

Tip: Tonoğlu mezar.
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Belirsiz.
Tanımı: Toprak altında olan ve doğu-batı yönünde yapılan mezarın sadece kuzey duvarı görülür. Kaçak kazılar sonucunda, tahrip edilen ve mezar içerisinde görülen dikdörtgen tuğlalar ile silindirik lahit parçaları, buraya P.T. lahitlerin ve tuğlalarla örülü sandukaların yerleştirildiğini göstermektedir.

TM 13

Tip: Tonoğlu mezar.
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Belirsiz.
Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan mezar tamamen toprak içindedir.

TM 14

Tip: Tonoğlu mezar (Res. 19).
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Gen: 3.80 m., Yük: 1.10 m.
Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan mezar odasının önü ve etrafı doludur. Mezar odasının girişinin sağında ve solunda niş bulunmakta ve tonoz kısmının çoğu yıkılmıştır.

TM 15, TM 16, TM 17

Tip: Tonoğlu mezarlar.
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Belirsiz.

Res. 23: TM22 Tonoğlu Mezarı kapı lentosu.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan iki adet tonozlu mezarın hemen arkasında bir tonozlu mezar daha yer almaktadır. Mezarların sadece arka kısımları görülmektedir. Defineciler tarafından tahrip edilmişlerdir. Mezarlar toprak içindedir.

TM 18

Tip: Tonoğlu mezar (Res. 20).
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Uz: 1.75 m., Gen: 2.70 m., Yük: 0.90 m.
Tanımı: Güney-kuzey yönünde ve toprak içinde yer alan mezarın önü toprak yığılıdır. Mezarın üst kısmından mezar odasının içi görülebilmektedir. Tonoz tahrip edilmiş olup, 4/3'ü yıkıktır.

TM 19

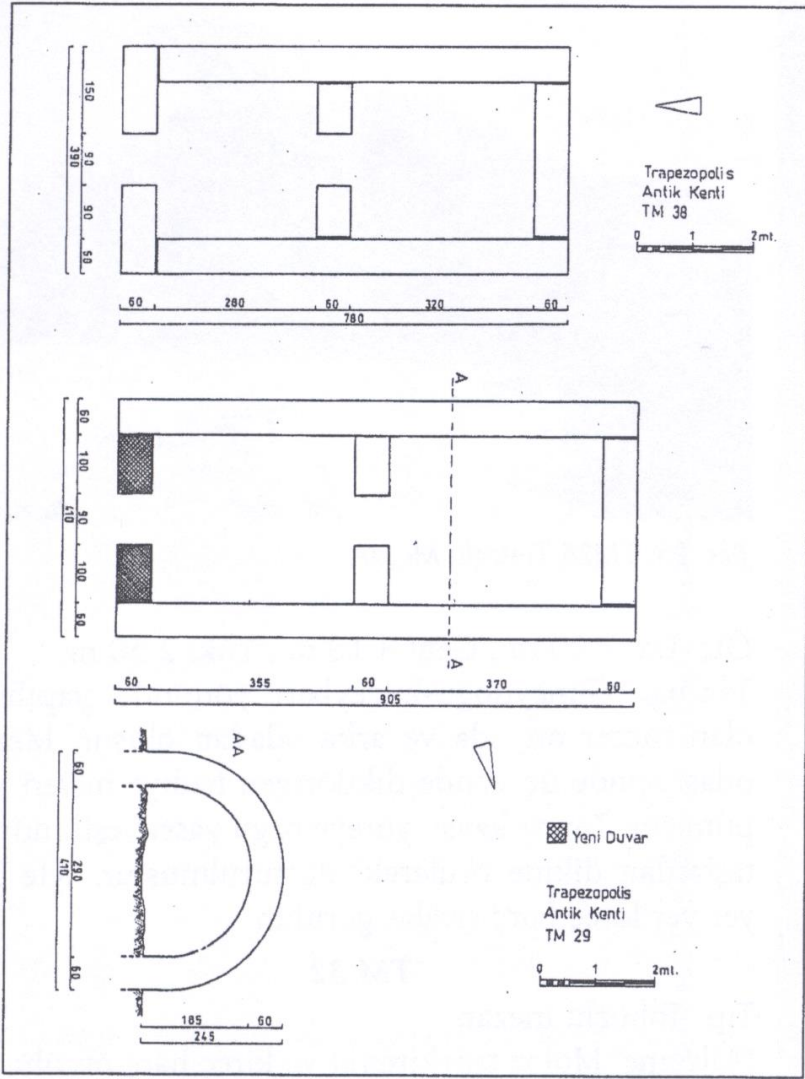
Tip: Tonoğlu mezar.
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Belirsiz.
Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan mezarın sadece üst kısmı görülmektedir.

TM 20

Tip: Tonoğlu mezar (Res. 21).
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Gen: 3.40 m.
Tanımı: Güney-kuzey yönünde yer alan mezarın büyük bir kısmı yıkıktır. Mezar toprak altındadır ve içi moloz toprak doludur.

TM 21

Tip: Tonoğlu mezar (Res. 22).
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.
Ölç: Uz: 2.70 m., Gen: 4.30 m., Yük: 1.20 m.
Tanımı: Kuzeydoğu-güneybatı yönünde yer alan mezarın önü yıkık, sadece arka tonozu görülmektedir. Mezar odası içerisinde P.T. silindirik lahit parçaları bulunmuştur. Bu, cesetlerin P.T. lahit içine konarak mezar içine yerleştirildiğini gösterir. P.T. lahit parçalarının yanında mezar içinde dikdörtgen tuğlalar da

Çizim 7

görülmektedir. Bu da içerde örgü sandukalarının varlığını gösterir.

TM 22

Tip: Tonozlu mezar (Res. 23).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Kapı lento bloğu: 2.40m. x 0.53m. x 0.35 m.

Tanımı: Kuzeydoğu-güneybatı yönünde yer alan mezarın girişinde kapı lento bloğu yer almaktadır. Buna göre 0.90 m. eninde dikdörtgen bir giriş kapısı vardır.

TM 23

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 5.05 m., Gen: 3.90 m., Yük: 0.80 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılan mezarın sadece arka kısmı kalmıştır. Mezar definiciler tarafından tahrip edilmiştir.

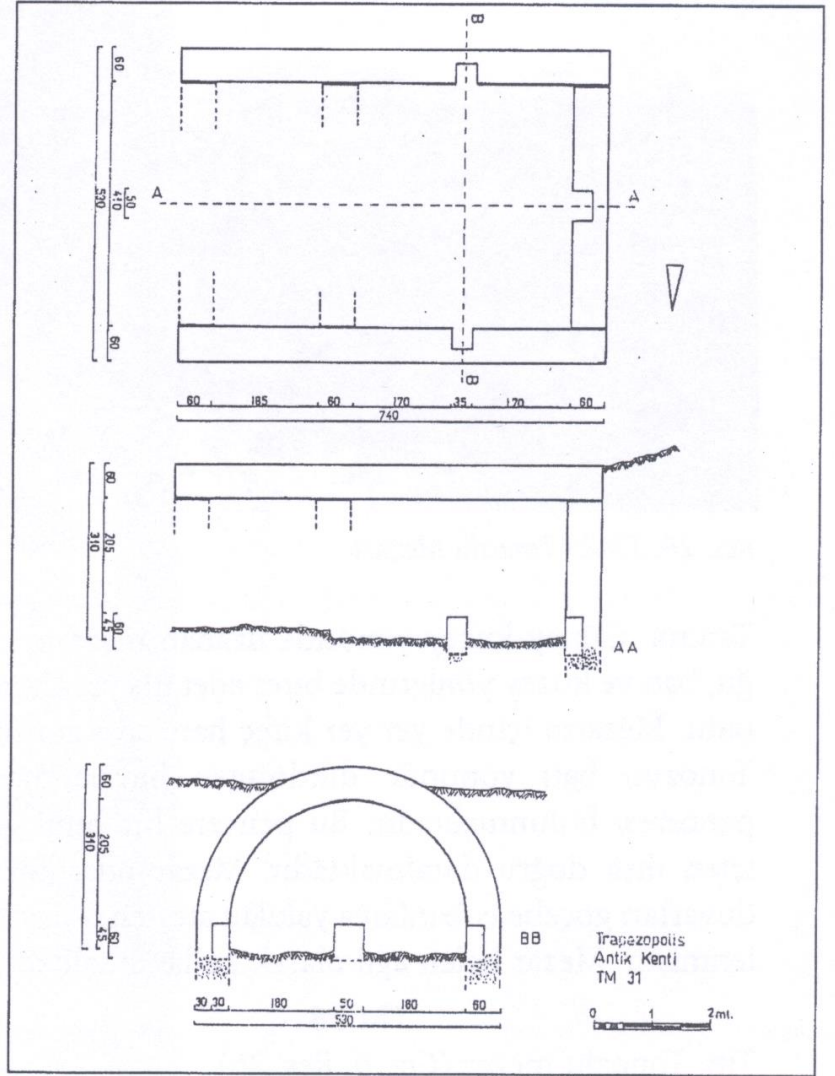
TM 24

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Belirsiz.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılan mezar tamamen toprak altındadır.

Çizim 8

TM 25

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 3, Res. 25).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 9.10 m., Gen: 6.55 m., Yük: 3.00 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılan mezarın içi kireç harç sıvalıdır. Mezar odasında iki adet niş bulunmaktadır. Mezarın önü tamamen açıktır. Ayrıca mezar odasının arka duvarından bir ağaç çıkmıştır. Mezar halen çobanlar tarafından ağıl olarak kullanılmaktadır. Ön kısım birlikte yarısı yıkıktır.

TM 26

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 4, Res. 26-27).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 4.50 m., Gen: 5.60 m., Yük: 2.75 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılan, mezar odasının doğu yönünde dikdörtgen niş bulunmaktadır. Definiciler batı ve kuzey duvarlarını tahrip etmişlerdir. Mezarın ön kısmı tonozuyla birlikte tahrip olmuştur.

TM 27

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 5, Res. 26, 28).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 8.20 m., Gen: 5.70 m., Yük: 3.00 m., Havalandırma penceresi: 0.45m. x 0.50m.

Res. 24: TM23 Tonozlu Mezarı.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde uzanan mezarın doğu, batı ve kuzey yönlerinde birer adet niş yer almaktadır. Mezarın içinde yer yer kireç harç sıva görülür. Tonozun batı yönünde dikdörtgen havalandırma penceresi bulunmaktadır. Bu pencere bir huni gibi içten dışa doğru daralmaktadır. Mezar odasının iç duvarları göçebe çobanlarca yakılan ateşten dolayı islenmiştir. Mezar halen ağıl olarak kullanılmaktadır.

TM 28

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 6, Res. 26).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 7.20 m., Gen: 5.30 m., Yük: 1.80 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde uzanan mezarın her üç yönünde niş bulunur. Mezarın sadece arka duvarın ayakta olup, diğer kısımları tamamen yıkıktır.

TM 29

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 7, Res. 29-30).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 9.05 m., Gen: 4.10 m., Yük: 1.85 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezarın arka odası yıkılmıştır. Ön oda ise çobanlar tarafından barınak halinde kullanılmakta olup, bu amaçla bir ocak eklenmiştir. Tonozun yıkılmış kısmına ise ahşap hatıllar atılmıştır. Ön odanın içerisine çamur sıva yapılmıştır.

TM 30

Tip: Tonozlu mezar (Res. 29).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Belirsiz.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezar tamamen yıkık durumdadır. TM 29 Mezarı'na bitişik olarak yapılmıştır.

TM 31

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 8, Res. 31).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Res. 25: TM25 Tonozlu Mezarı.

Ölç: Uz: 7.90 m., Gen: 4.10 m., Yük: 2.50 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılmış olan mezar ön oda ve arka odadan oluşur. Mezar odası içinde üç yönde dikdörtgen hediye nişleri yapılmıştır. Tonoz kavsi, yöreye özgü yassı yeşilimtırak taşlardan dikine örülerek oluşturulmuştur. İçte ise yer yer kireç harç sıvalar görülür.

TM 32

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alınamıyor.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılmış mezar tamamıyla toprak içindedir. Yalnızca tonozun üst kısmı görülmektedir.

TM 33

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Belirsiz.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yapılmış mezar yıkık durumdadır. Sadece kuzey duvarı görülmektedir.

TM 34

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 11, Res. 32).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 7.00 m., Gen: 4.40 m., Yük: 1.60 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezarın girişi yıkık durumdadır. Mezarın arka duvarı ile tonozun bir kısmı sağlamdır.

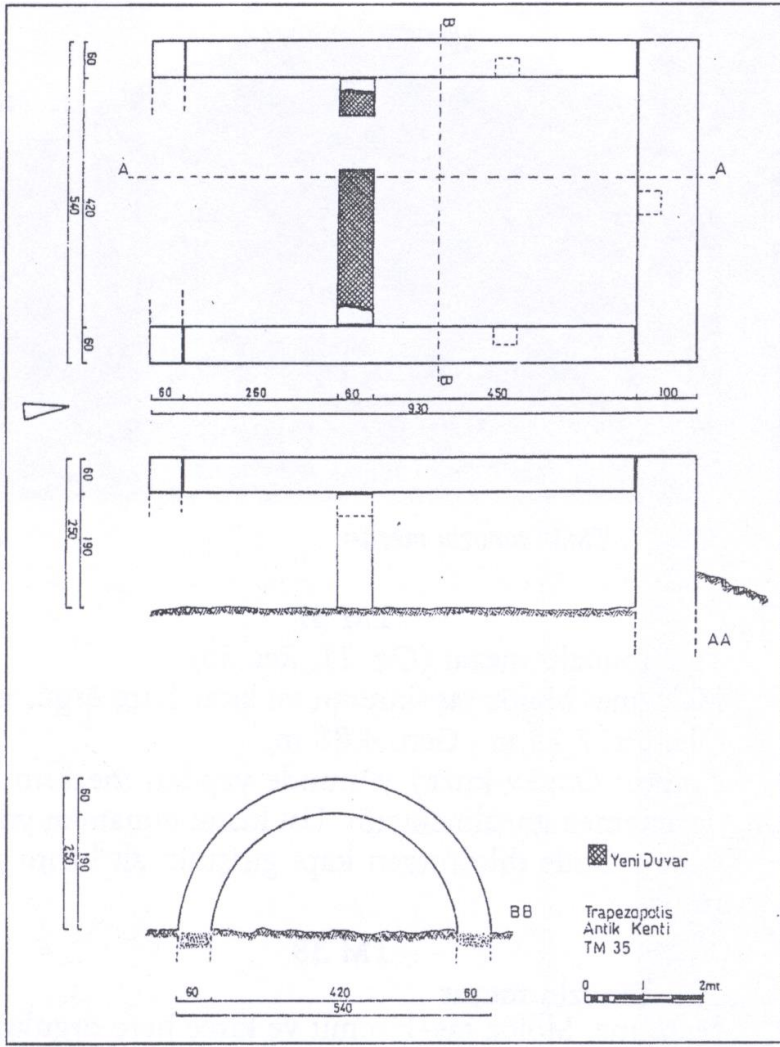
TM 35

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 9, Res. 33).

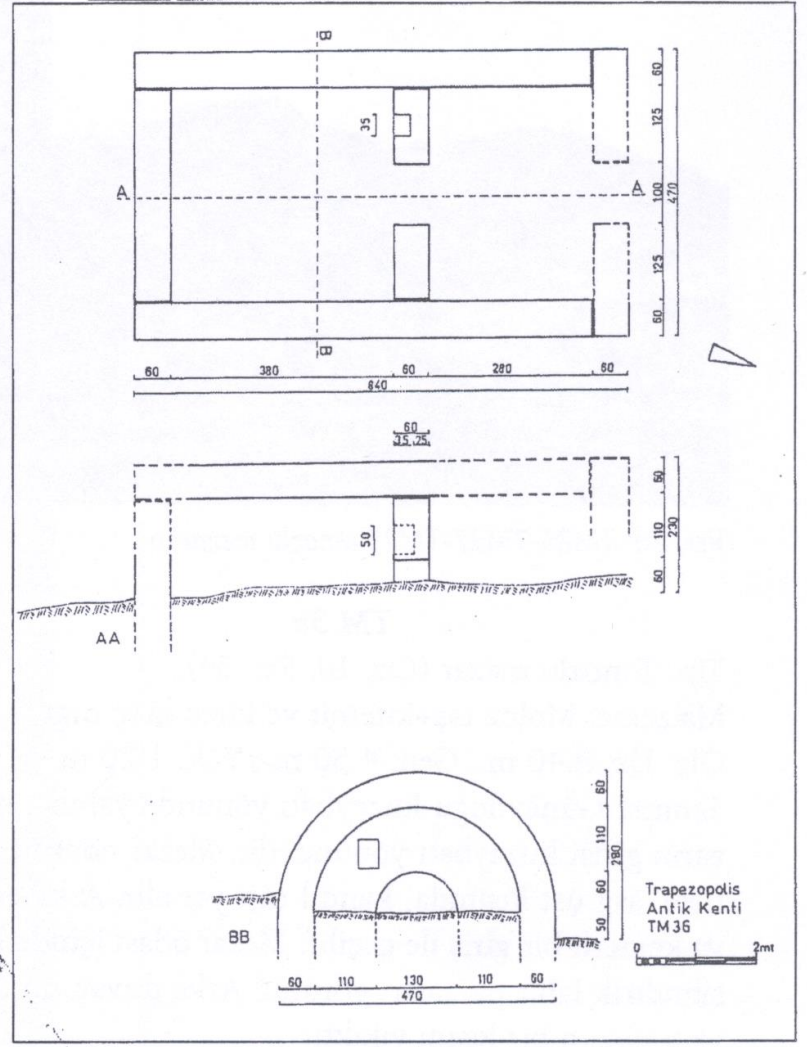
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 8.30 m., Gen: 5.40 m., Yük: 1.90 m.

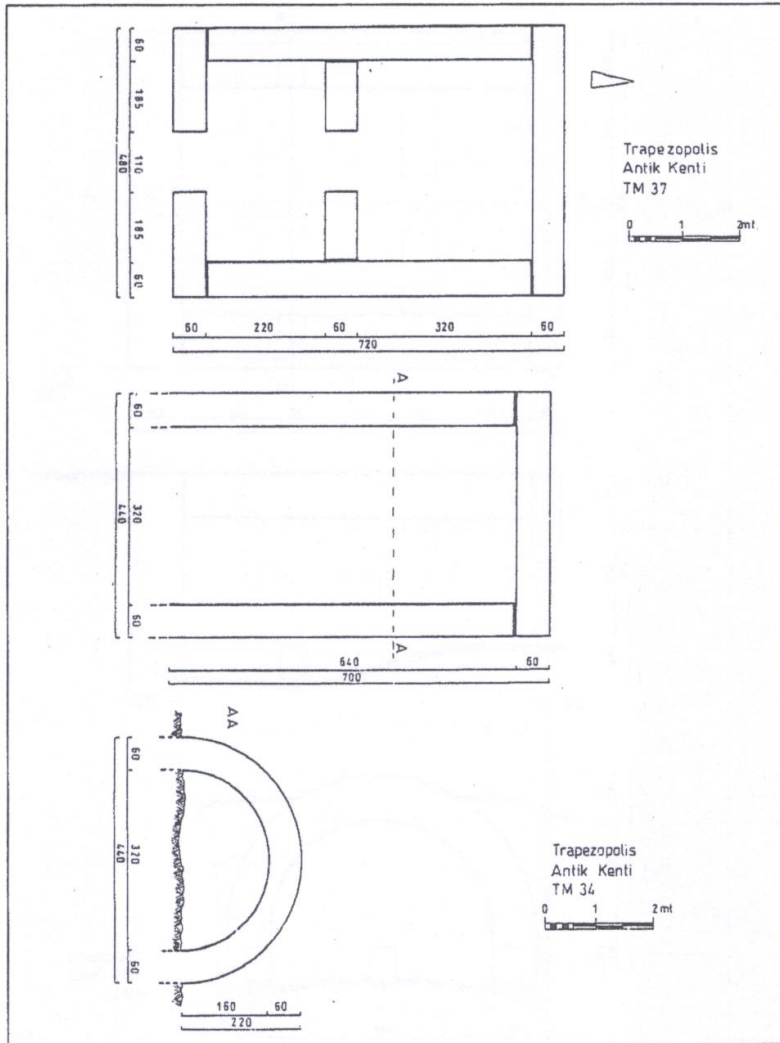
Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezarın ön odası yıkık durumdadır. Mezar odasının iç bölüntü duvarına ocak yapılarak günümüzde kullanılmaktadır. Mezar odasının önü sonradan duvar ile kapatılmıştır.

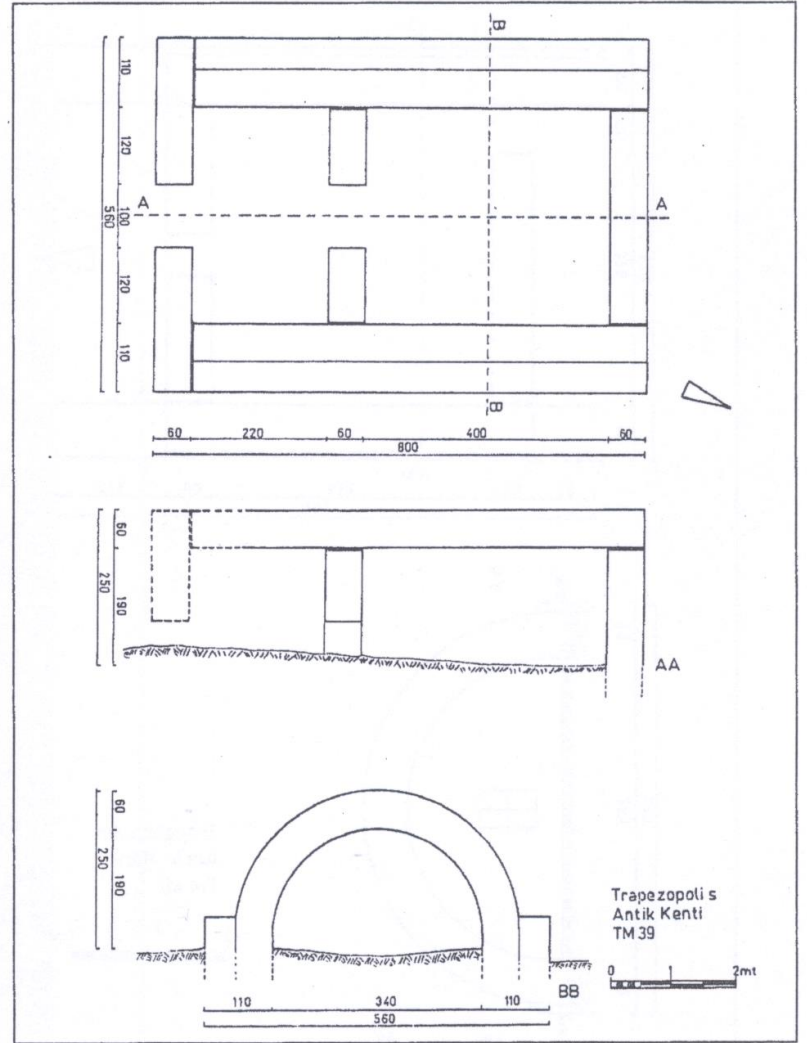
Çizim 9

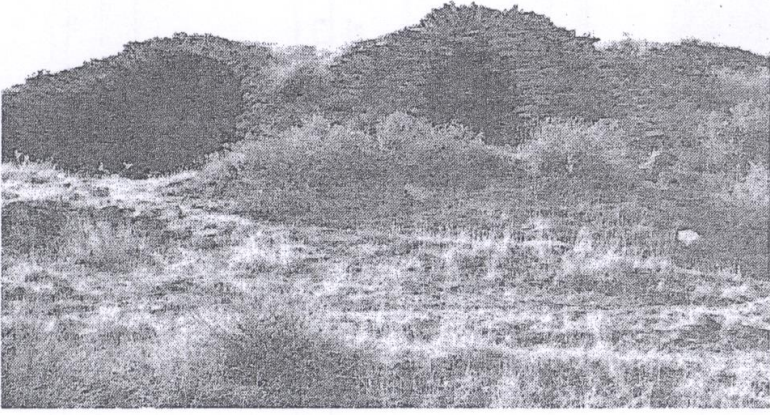
Çizim 10

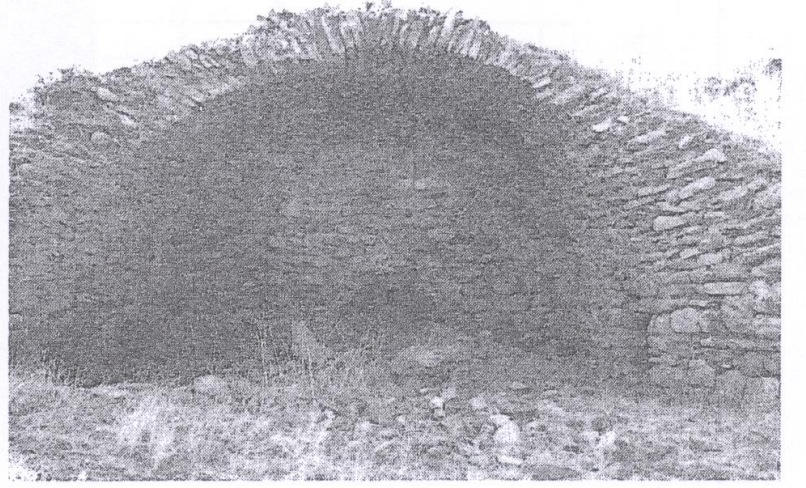
Çizim 11

Çizim 12

Res. 26: TM26-TM27-TM28 tonozlu mezarları.

Res. 27: TM26 tonozlu mezarı.

TM 36

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 10, Res. 34).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 8.40 m., Gen: 4.50 m., Yük: 1.70 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezarın girişi kuzeybatı yönündedir. Mezar odasına girişte, sağ üst kısımda, kandil nişi yer alır. Arka odaya kemerli bir giriş ile geçilir. Mezar odası içinde P.T. silindirik lahit parçaları görülür. Arka duvar, ön oda ve tonozun bir kısmı yıkıktır.

TM 37

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 11, Res. 35).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

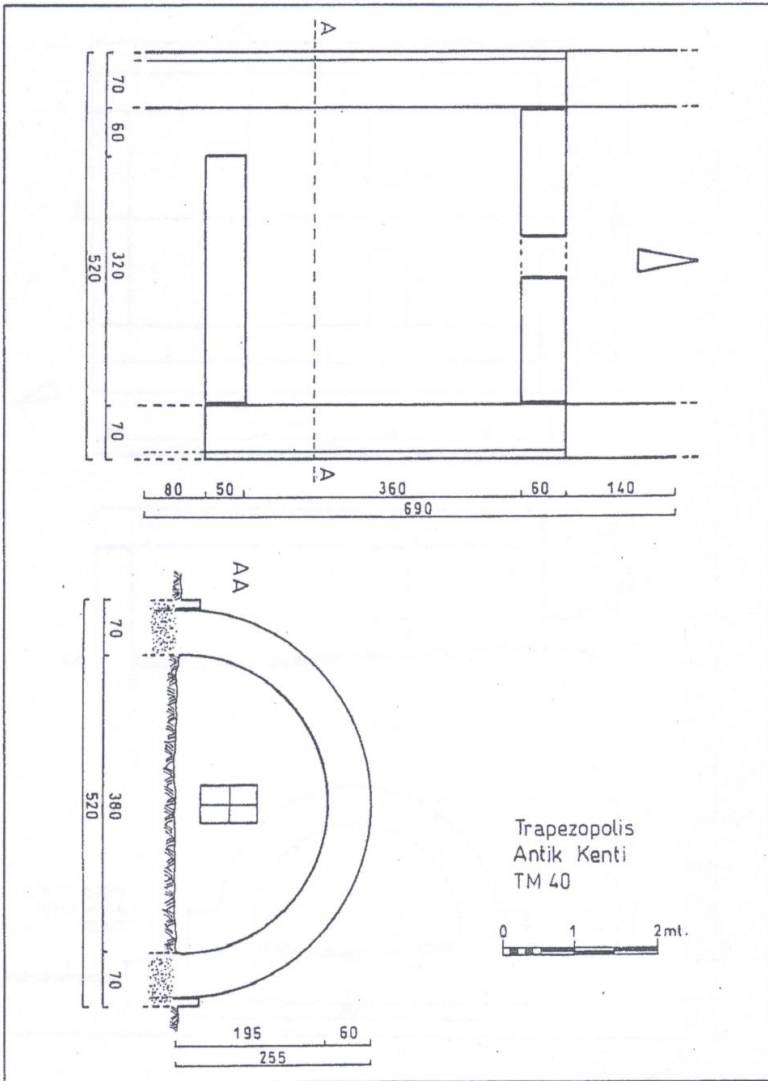
Ölç: Uz: 7.25 m., Gen: 4.80 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılan mezarın sadece temeli görülmektedir. Üst kısmı tamamen yıkılmıştır. Önde dikdörtgen kapı girişinin alt kısmı görülür.

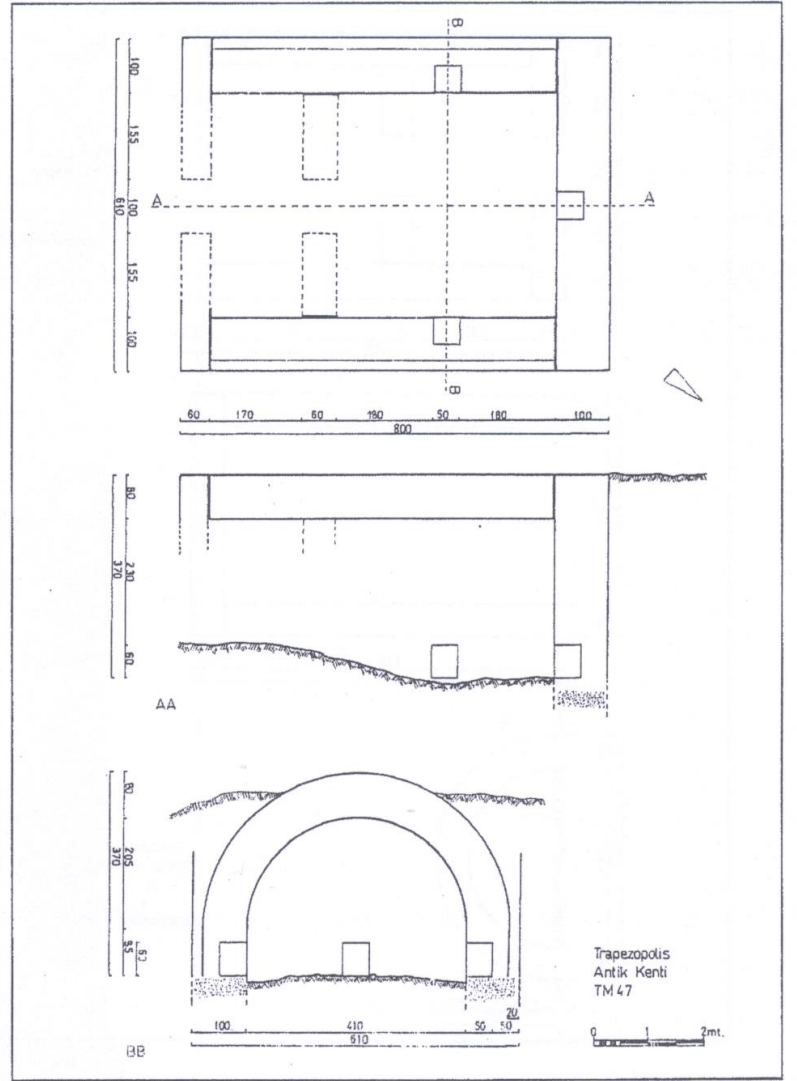
TM 38

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Çizim 13

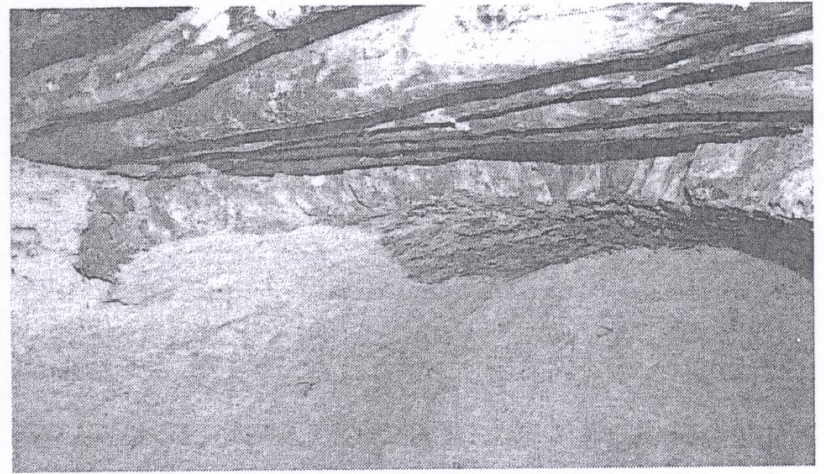
Çizim 14

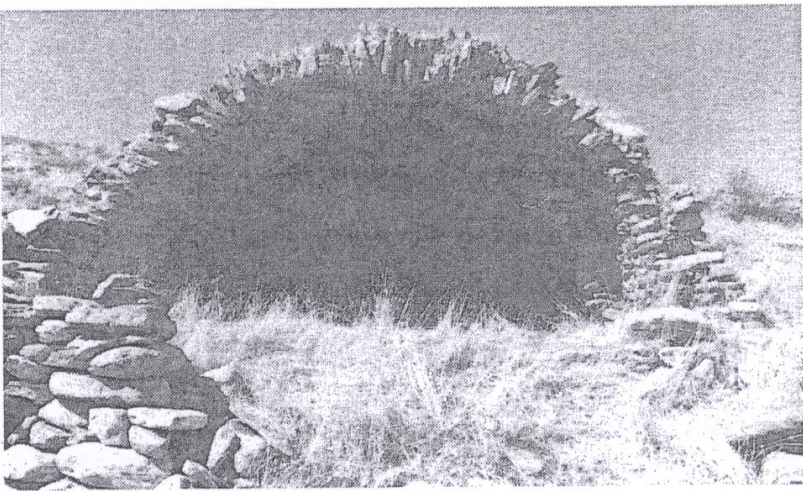
Res. 28: TM27 Tonozlu Mezarı havalandırma bacası.

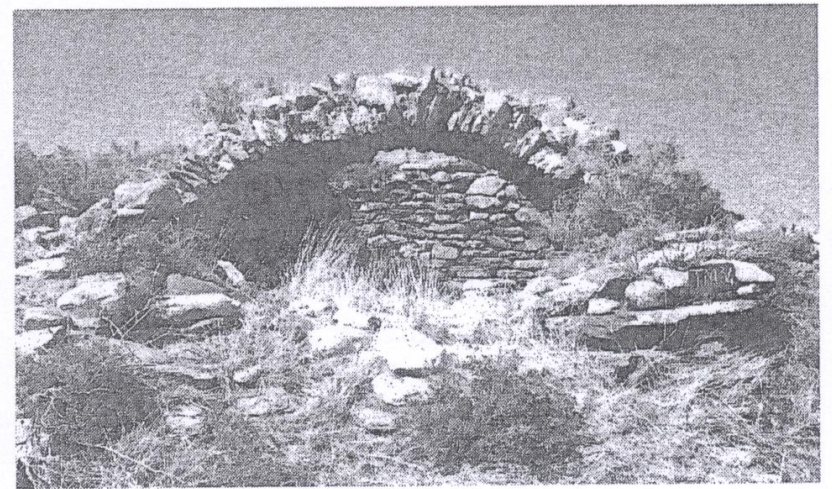
Res. 29: TM29-TM30 tonozlu mezarları.

Res. 30: TM29 Tonozlu Mezarı'nın içinde sonradan yapılan düz enlemeler ile ev olarak kullanımı.

Res. 31: TM31 Tonozlu Mezarı.

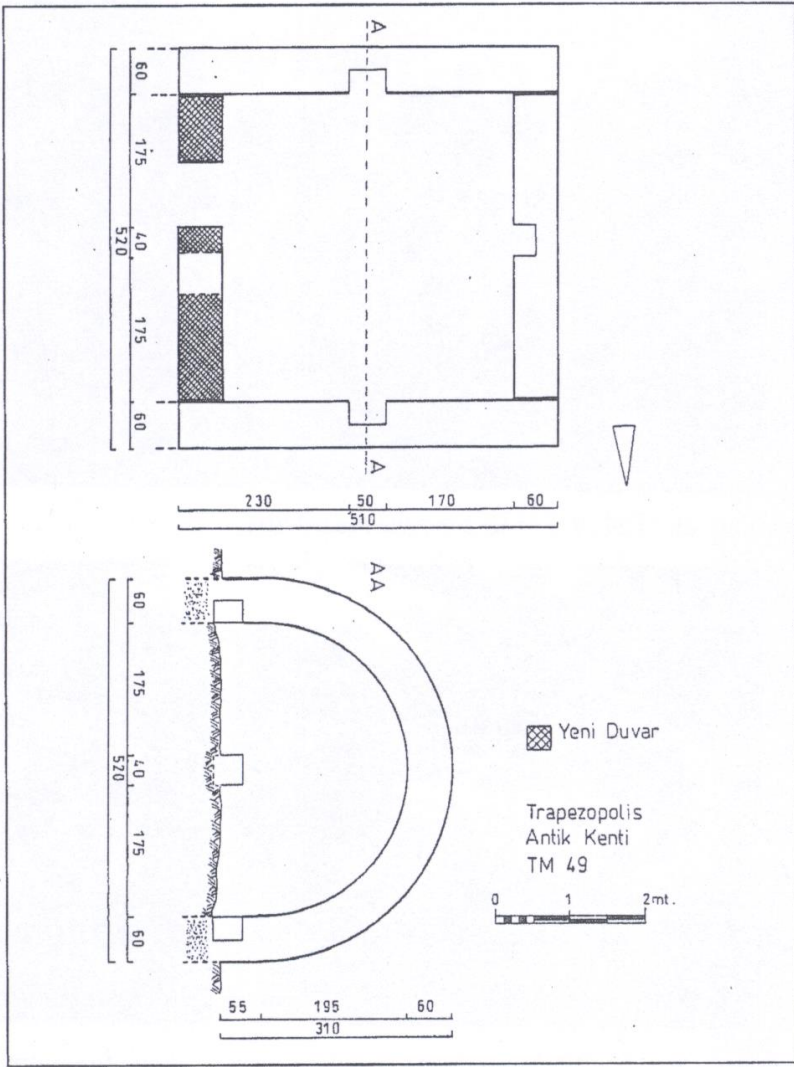
Res. 32: TM34 Tonozlu Mezarı.

Res. 33: TM35 Tonozlu Mezarı.

Res. 34: TM36 Tonozlu Mezarı.

Çizim 15

Ölç: Uz: 7.80 m., Gen: 3.90 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde uzanan mezarın tamamı yıkılmıştır. Mezarın sadece dıştan dışa ölçüleri alınabilmektedir.

TM 39

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 12, Res. 36-37).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 8.00 m., Gen: 5.60 m., Yük: 1.90 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılan mezarın, arka odasına geçiş kapısı kemerlidir. Mezar arka odasının içi kireç harç sıvalıdır. Arka oda sağlam, ön oda ise yıkık durumdadır.

TM 40

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 13, Res. 38-39).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 5.50 m., Gen: 5.25 m., Yük: 1.95 m.

Tanımı: Güney-kuzey yönünde yapılan mezarın ön odası sağlam durumda olup, arka odası yıkılmıştır. Mezar göçebe çobanlar tarafından barınak olarak kullanılmaktadır. Mezarın güney yönündeki girişine kapı, ocak ve ocak üstünde iki yanda birer dikdörtgen niş yapılmıştır. Ön odanın arka duvarına ise bir pencere açılmıştır. Odanın içerisi beyaz çamurla sıvanmıştır. Mezar arka odası ise tamamen yıkıktır.

Res. 35: TM37 Tonozlu Mezarı.

Res. 36: TM39 Tonozlu Mezarı.

TM 41

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alınamıyor.

Tanımı: Kuzey-güney yönünde yapılan mezar vadi girişinde yer alır. Sadece tonozun üst kısımları görülmektedir.

TM 42

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alınamıyor.

Tanımı: Kuzey-güney yönünde uzanan mezar tamamen toprak altındadır.

TM 43

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alınamıyor.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yapılan mezarın üst kısmı yıkılmış ve tamamen toprak altındadır.

TM 44

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alınamıyor.

Res. 37: TM39 Tonoğlu Mezarı arka oda ve kapı.

Tanımı: Kuzey-güney yönünde yapılan mezarın sadece tonoz kısmı görülmekte. Mezarın tamamına yakını toprak altındadır.

TM 45

Tip: Tonoğlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alınamıyor.

Kuzey-güney yönünde yapılan mezarın önü yıkılmış durumdadır ve tamamen içi toprak doludur.

TM 46

Tip: Tonoğlu mezar (Res. 40).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 2.90 m., Gen: 4.20 m., Yük: 1.60 m.

Tanımı: Kuzey-güney yönünde yapılan mezarın girişi kuzeydendir. Büyük bir bölümü yıkık olan mezarın arka odası görülmektedir. Mezarın içerisinde yer yer kalabilen kireç harç sıva yer alır.

TM 47

Tip: Tonoğlu mezar (Çiz. 14, Res. 41-43).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 8.00 m., Gen: 6.10 m., Yük: 2.90 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezarın içi kireç harç sıvalıdır. Mezar odasının her üç yönünde hediye nişleri yer alır. Mezar halen çobanlar tarafından ağıl ve kümes olarak kullanılmaktadır. Mezarın ön kısmı tamamen yıkıktır.

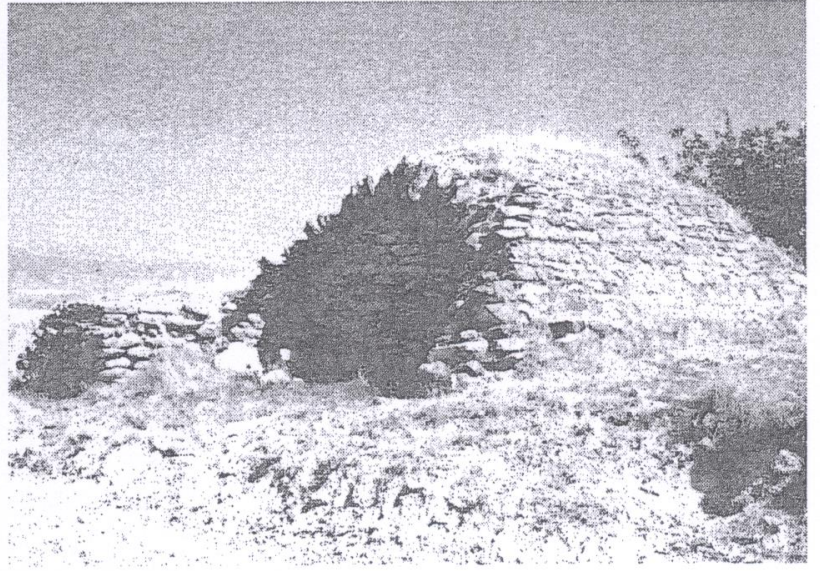
TM 48

Tip: Tonoğlu mezar (Res. 41, 44).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 3.80 m., Gen: 3.90 m., Yük: 1.60 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezar tamamen orijinal formunu kaybetmiştir. Çobanlar tarafından yapılan duvar ve mezarın ön kısmına eklenen ahşap kapı ile günümüzde erzak deposu olarak kullanılmaktadır.

Res. 38: TM40 Tonoğlu Mezarı.

TM 49

Tip: Tonoğlu mezar (Çiz. 15, Res. 45).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 4.90 m., Gen: 5.10 m., Yük: 2.50 m.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yapılan mezar, halen çobanlar tarafından ev olarak kullanılmaktadır. Mezarın girişine bir duvar ve kapı eklenerek ön kısmı kapatılmıştır. Mezar odasının güney yönünde niş bulunmaktadır. Mezarın içerisine sonradan çamur sıva yapılmıştır. Ön oda tamamen yıkıktır.

TM 50

Tip: Tonoğlu mezar (Çiz. 16, Res. 46-47).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 7.65 m., Gen: 5.75 m., Yük: 2.15 m.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yapılan mezarın girişi batıdadır. Ön oda ve mezar arka odasından oluşmaktadır. Mezar arka odasının iki yanında ve karşısında niş yer alır. Ön oda yıkık durumdadır. Ön odadan, arka odaya geçiş, kemerli bir kapı ile sağlanır. Mezar odasının içi kireç harç sıvalıdır. Mezar odasının arka duvarı çökmüştür.

TM 51

Tip: Tonoğlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alınamıyor.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yapılmış mezar, TM 50 Mezarı'nın güney duvarına bitişiktir. Mezarın çok az bir kısmı görülmektedir.

TM 52

Tip: Tonoğlu mezar (Çiz. 17, Res. 48).

Malzeme: Moloz taş, kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 8.60 m., Gen: 4.70 m., Yük: 1.65 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan mezarın girişi kuzeybatıdadır. Mezarın ön odası yıkılmıştır. Mezar arka odasının tonozlu kısmı tamamıyla

Res. 39: TM40 Tonozlu Mezarı'nın ev olarak kullanımı.

toprak altındadır. Mezar doğu yönde bulunan nişin üst seviyesine kadar toprak altındadır. Mezar içerisinde yakılan ateşten dolayı duvarlar islenmiştir. Mezarın içinde yer yer kireç harç sıvalar görülür.

TM 53

Tip: Tonozlu mezar (Çiz. 18, Res. 49).

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Uz: 10.25 m., Gen: 5.75 m., Yük: 2.50 m.

Tanımı: Güneydoğu-kuzeybatı yönünde yapılan me-

Res. 40: TM46 Tonozlu Mezarı.

zarın girişi kuzeybatıdadır. Mezarın ön odası yıkıktır. Mezar arka odasının her üç yönünde dikdörtgen niş yer almaktadır. Mezarın içi kireç harç sıvalıdır.

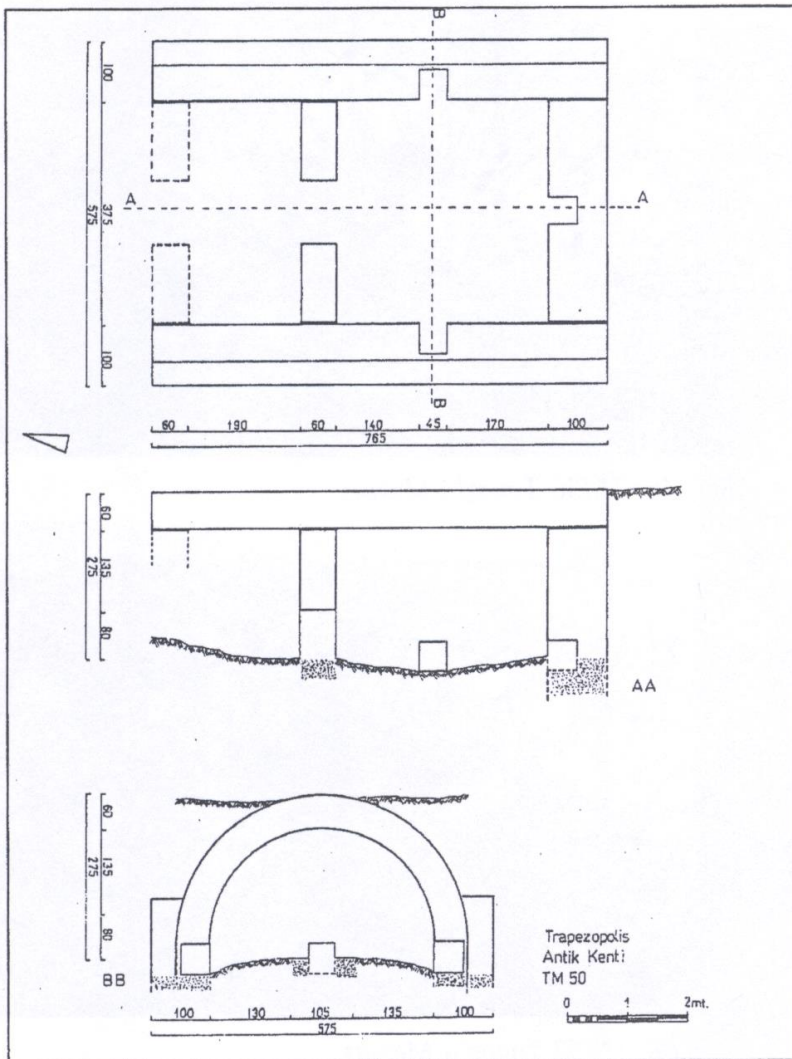
TM 54

Tip: Tonozlu mezar.

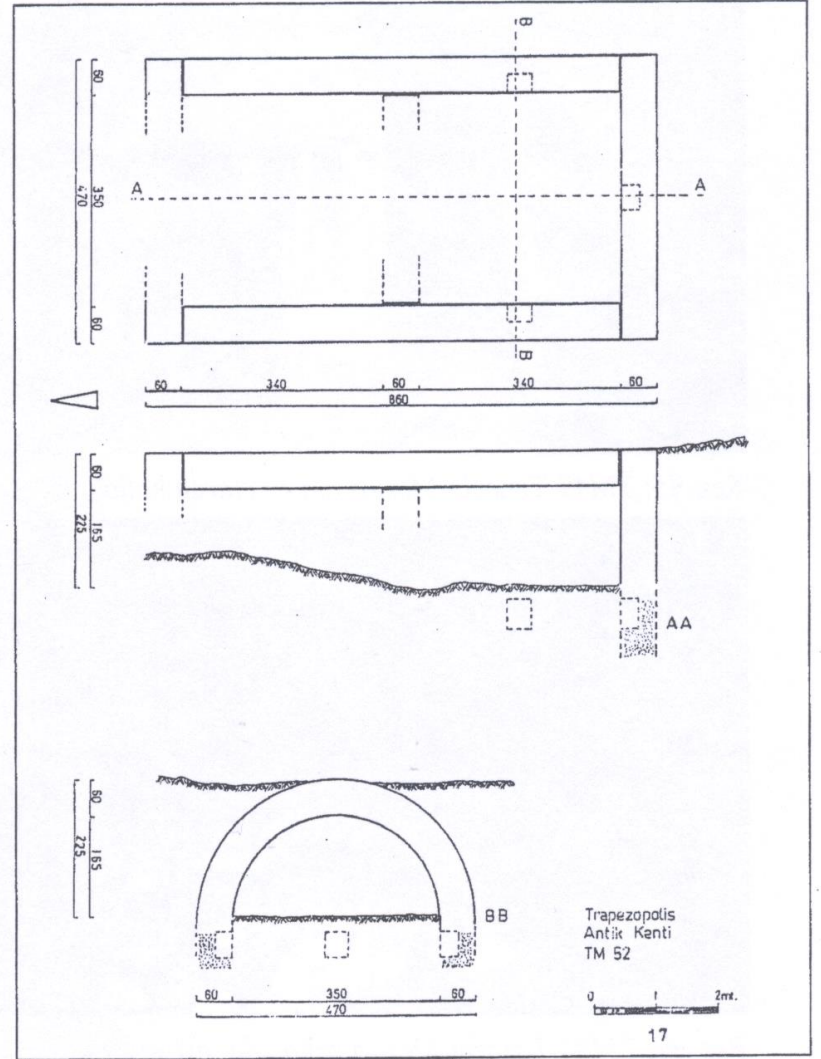
Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alnamıyor.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yer alan mezar, TM49 Mezarı'nın güney duvarı ile bitişiktir. Mezar tamamen yıkılmıştır.

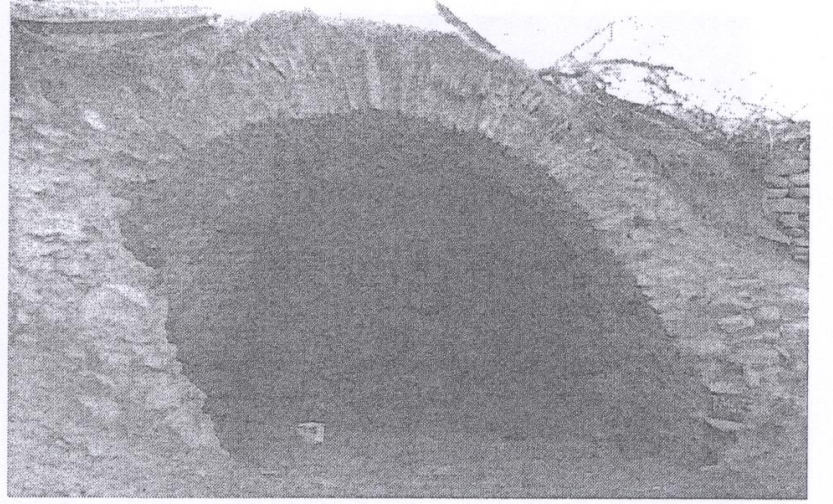
Çizim 16

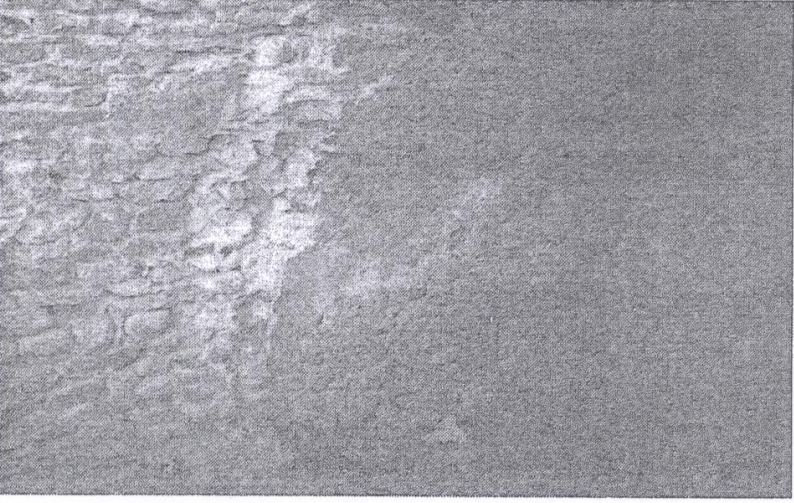
Çizim 17

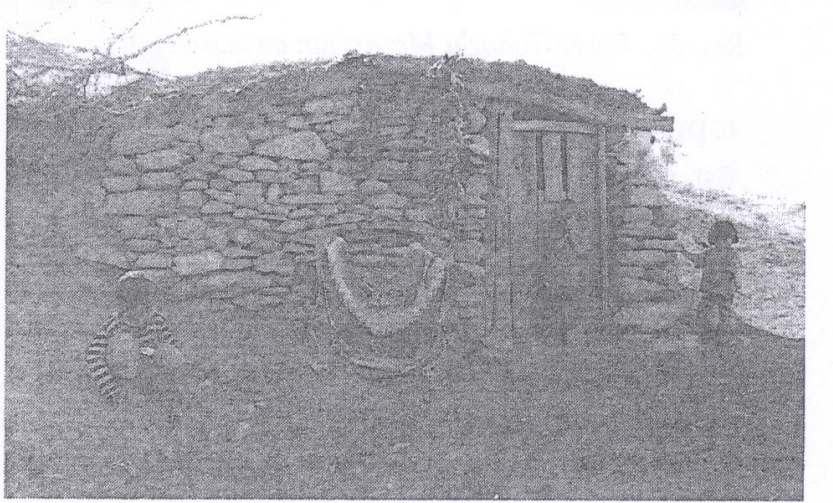
Res. 41: TM47-TM48 tonozlu mezarları.

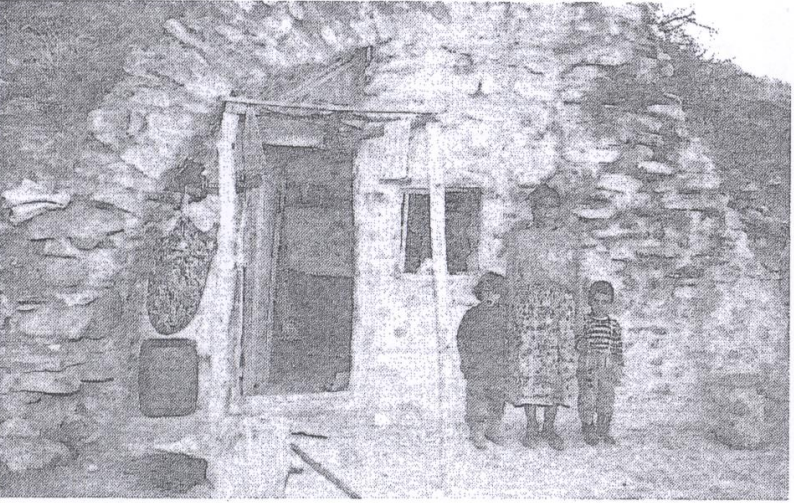
Res. 42: TM47 Tonozlu Mezarı'nın içi.

Res. 43: TM47 Tonozlu Mezarı'nın içi.

Res. 44: TM48 Tonozlu Mezarı'nın erzak deposu olarak kullanımı.

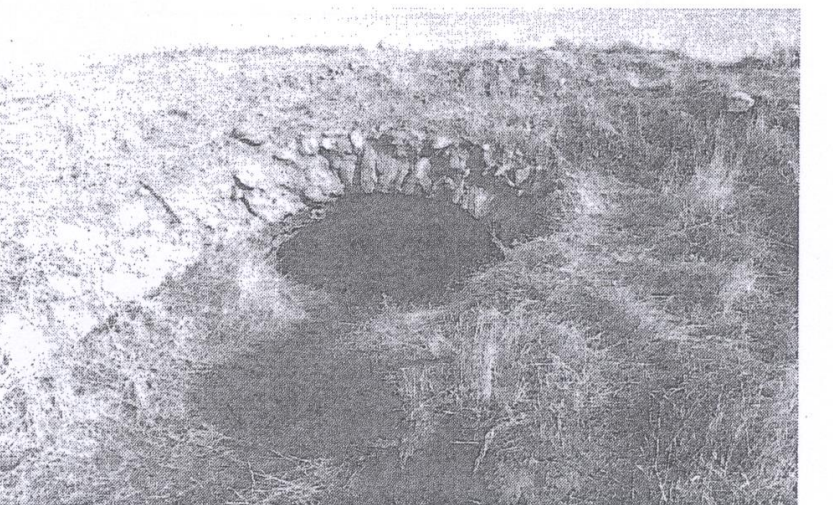
Res. 45: TM49 Tonozlu Mezarı'nın ev olarak kullanımı.

Res. 46: TM50 Tonozlu Mezarı.

Res. 47: TM50 Tonozlu Mezarı arka oda, niş ve kapı.

Res. 48: TM52 Tonozlu Mezarı.

Res. 49: TM53 Tonozlu Mezarı.

TM 55

Tip: Tonozlu mezar.

Malzeme: Moloz taş+kiremit ve kireç harç örgülü.

Ölç: Alnamıyor.

Tanımı: Doğu-batı yönünde yer alan mezar, TM49 Mezarı'nın kuzey duvarı ile bitişiktir. Mezar tamamen yıkılmıştır.

TRAPEZOPOLIS NEKROPOLÜ

Tonozlu Mezarlar

Mezar no

Sayısı

Ön ve arka odadan oluşanlar

TM2 TM4 TM7 TM9 TM11 TM18 TM25 TM26
TM27 TM28 TM29 TM30 TM31 TM34 TM35 TM36
TM37 TM38 TM39 TM40 TM47 TM48 TM49 TM50
TM52 TM53

26

İç kısmı üç yönde nişli olanlar

TM7 TM11 TM14 TM18 TM25 TM26 TM27 TM28
TM31 TM35 TM36 TM47 TM49 TM50 TM52 TM53

16

Arka odaya geçiş kapısı üzeri nişli olanlar

TM36

1

İç kısmı nişsiz olanlar

TM2 TM9 TM21 TM23 TM29 TM34 TM37 TM38
TM39 TM40 TM46 TM48

12

İç kısmı sıvalı olanlar

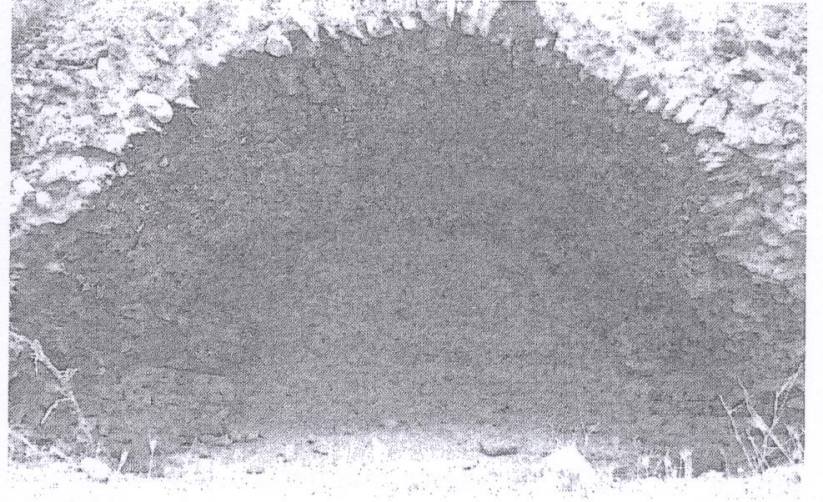
TM9 TM25 TM27 TM31 TM39 TM46 TM47 TM49
TM50 TM52 TM53

11

İçinde P.T. lahit parçaları bulunanlar

TM2 TM7 TM11 TM12 TM14 TM19 TM20 TM21
TM31 TM36 TM39 TM40 TM43 TM46 TM47 TM49
TM50 TM53

18

Res. 50: Tripolis Tonozlu Mezarı.

Havalandırma penceresi olanlar

TM27

1

Toprak içinde ve çoğu yıkık olanlar

TM8 TM10 TM13 TM14 TM15 TM16 TM17 TM18
TM19 TM20 TM21 TM22 TM23 TM24 TM30 TM32
TM33 TM41 TM42 TM43 TM44 TM45 TM51 TM52
TM54 TM55

26

Günümüzde ev, depo ve ağıl olarak kullanılanlar

TM25 TM27 TM29 TM35 TM40 TM47 TM48 TM49

8

KISALTMALAR

M: Mezar, TM: Tonozlu mezar, bkz: bakınız, LM: Lahit mezar, P.T.: Pişmiş toprak, Ölç: Ölçüler, Uz: Uzunluk, Gen: Genişlik, Yük: Yükseklik, Lev: Levha, Çiz: Çizim, Res: Resim, AST: Araştırma Sonuçları Toplantısı, Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, KST: Kazı Sonuçları Toplantısı, Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, MKKS: Müze Kurtarma Kazıları Semineri (Sayı 11 den itibaren Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu), Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.

BİBLİYOGRAFYA

- Alföldi-Rosenbaum, E., 1971 Anamur Nekropolü (The Necropolis of Anemurium), Ankara.
Alföldi-Rosenbaum, E., 1980 The Necropolis of Adrassus (Balabolu) in Rough Cilicia (Isauria), *Ergänzungsbaende zu den Tituli Asiae Minoris*, Nr.10, Wien.
Asgari, N., 1977 Die halbfabrikate kleinasiatischer Girlandensarkophage und ihre Herkunft, *Archaeologischer Anzeiger*, 1977,3, 329-380.

- Atıcı, M., 1994 Aphrodisias Müzesi 1992 Kabalar Kurtarma Kazısı, MKKS, IV, 101-108.
- Baysal, H.H., 2000 Le Antiche Citta della Valle del Lycos, Ricerche Archeologiche Turche nella Valle del Lycos, Archeologia e Storia 6, Lecce, 19-49.
- Buckler, W.H.-W.H. Calder, 1939 Monuments And Documents From Phrygia and Caria, Monumenta Asiae Minoris Antiqua, Vol.VI, The Manchester University Press.
- Bingöl, O., 1998 Menderes Magnesiası, Ankara.
- Davesne, A., 1996 Une Prospection de l'Ifea en Cilicie trachee en 1988, Anatolia Antiqua (Eski Anadolu), IV, Paris, 147-179.
- Demir, Z., 1993 Kınalı-Sakarya Otoyolu 88. km İzmit Nekropolü Kurtarma Kazısı, MKKS, III, 229-249.
- Equini, E. S., 1972 La Necropoli di Hierapolis di Frigia, Accademia Nazionale dei Lincei Monumenti Antichi (XLVIII Della Serie Generale), Roma.
- Ergeç, R., 2001 Anazarbus Antik Kenti ve Nekropolü, La Cilicie: Espaces et Pouvoirs Locaux, Varia Anatolica, XIII, Paris, 389-410.
- Ferrero, D. B., 1993 Hierapolis, Aslantepe Hierapolis, Iasos Kyme, Scavi archeologici italiani in Turchia, Venezia, 105-187.
- Gençler, Ç., 2000 I Vetri di Hierapolis, Ricerche Archeologiche Turche nella Valle del Lycos, Archeologia e Storia 6, Lecce, 209-289.
- Gürler, B., 2000 Tire Müzesi Cam Eserleri, Ankara.
- Head, B. von., 1897 British Museum Greek Coins of Caria/Cos, Rhodos, Greek Coinage of Caria and The Adjacent Islands, London.
- Head, B. von., 1977 Historia Numorum. A Manual of Greek Numismatics, London, 1911(yeni ve genişletilmiş tekrar baskı 1977).
- Hild, F.-H. Hellenkemper, 1990 Kilikien und Isaurien, Tabula Imperii Byzantini, Band. 5, Teil. 1-2, Wien.
- Isings, C., 1957 Roman Glass from Dated Finds, Groningen.
- Işık, F., 1992 Zum Produktionsbeginn von halbfabrikaten kleinasiatischer Girlandensarkophage, Archaeologischer Anzeiger, 1992, 121-145.
- Işkan, H.-N. Çevik, 1999 Tlos 1997, AST, XVI,II, 423-442.
- Işkan, H.-N. Çevik, 2001 Tlos 1999, AST, 18,1, 169-180.
- Kızıl, A., 1999 Karya Bölgesi Roma Dönemi Anıt Mezarları (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Konya.
- Machatschek, A., 1967 Die Nekropolen und Grabmaeler im Gebiet von Elaiussa Sebaste und Korykos im Rauhen Kilikien, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Band.96, Wien.
- Magie, D., 1950 Roman Rule in Asia Minor, Vol.I-II, Princeton.
- Özet, A., 1998 Dipten Gelen Pırlı, Borum Sualtı Arkeoloji Müzesi Cam Eserleri, Ankara.
- Ronchetta, D., 1987 Necropoli, Hierapolis di Frigia 1957-1987, Milano, 105-112.
- Ruge, W., 1937 "Trapezopolis", Paulys Real-Encyclopaedie der Classischen Altertumswissenschaft VIA.2, 2210-2212.
- Robert, L. J. Robert, 1954 La Carie, Histoire et Geographie historique, Le Plateau de Tabai et ses Environs, Paris.
- Ramsay, W. M., 1895 The Cities and Bishoprics of Phrygia, Vol.I, Oxford.
- Ramsay, W. M., 1960 Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası (Çev. M. Pektaş), İstanbul.
- Rosenbaum, E., 1967 A Survey of Coastal Cities in Western Cilicia, Preliminary Report, Ankara, 49-66.
- SNG., 1982 Sylloge Nummorum Graecorum, The Royal Collection of Coins and Medals Danish National Museum, Caria, New Jersey.
- Strabon, 1987 Coğrafya, Anadolu (Kitap. XII, XIII, XIV) (Çev. A. Pekman), İstanbul.
- Şimşek, C., 1999 Antik Dönemde Babadağ Çevresi, I. Babadağ Sempozyumu, Tarihte ve Günümüzde Babadağ, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 316-362.
- Şimşek, C., 2001 Attouda Nekropolü, Birinci Uluslararası Aşağı Büyük Menderes Havzası Tarih, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Sempozyumu, 15-16 Kasım 2001 Söke (baskıda).
- Şimşek, C., 1997 Hierapolis Güney Nekropolü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Konya.
- Umar, B., 1999 Karia, İstanbul.
- Yener, E.-M.K. Özkan, 1998 Aydın Merkez Alihanoğlu İsmail Türbesi Yanındaki Roma Mezarı Kurtarma Kazısı 1996, MKKS,VIII, 219-233.
- Zoroğlu, L., 1994 Kelenderis I, Kaynaklar, Kalıntılar, Buluntular, Ankara.
- Zoroğlu, L., 1988 Kelenderis 1987 Yılı Kazısı, KST, X, I, 135-155.
- Zoroğlu, L., 1987 Kelenderis 1986 Yılı Çalışmaları, AST,VI, 409-422.
- Zoroğlu, L., 2000 1998 Yılı Kelenderis Kazı Çalışmaları (Batı Nekropolü Çalışmaları: S. Tekdemir), KST, 21, 2, 323-336.